

JEG KØRER MED LEVENDE DYR

Branchearbejdsmiljøudvalget
for transport og engros

Indhold

Forord	1
Ansvar og pligter i samarbejdet om sikkerhed.....	2
Generelt om praktisk sikkerhed	2
Bilens opbygning	3
Dyrs velfærd.....	4
På- og aflæsning af dyr	7
Udlevering af dyr til slagteri og eksport – gode råd til landmanden	9
Rengøring og desinfektion af materiel	11
Husdyr-MRSA i transportbranchen	13
Uddannelse.....	16
Adresser.....	17

BAU transport og engros er en del af BFA transport, service, turisme og jord til bord.

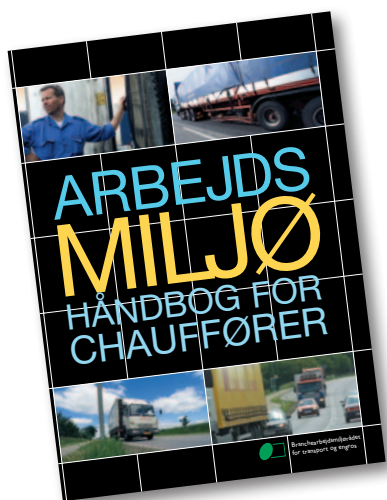
**Hjælp os med at gøre materialerne bedre! BAU transport og engros anvender bruger-
nes bedømmelse af materialerne til at blive bedre. Materialerne evalueres i en vis pe-
riode efter deres offentliggørelse. Alle kan bidrage til evalueringen på hjemmesiden
www.bautransport.dk**

Forord

Denne branchevejledning er udarbejdet af Branchearbejdsmiljøudvalget for transport og engros og er en del af indsatsen for at styrke den forebyggende arbejdsmiljøindsats inden for transportområdet. Den er en del af en større indsats for at få dækket alle aspekter af chaufførområdet med vejledning inden for området af specialkøretøjer.

Den er tænkt som inspiration og vejledning til arbejdsmiljøorganisationen i virksomheder, der beskæftiger sig med transport af levende dyr – til chauffører og arbejdsgivere. Det er arbejdsgivers pligt at instruere i at udføre arbejdet på en farefri måde. Det vil vi gerne støtte op om med denne vejledning.

Branchevejledningen kan bruges som inspiration i APV-arbejdet. Den dækker ikke alle aspekter på chaufførområdet, generelle forhold om arbejdsmiljø for chauffører findes i *Arbejdsmiljøhåndbogen for chauffører*. Transport af levende dyr byder på nogle særlige arbejdsmiljøforhold, bl.a. udsættelse for smitte og omgang med dyr, der kan udvise en irrationel adfærd. Det er især sådanne forhold, som vejledningen sigter mod.

Arbejdstilsynet har haft BFA-vejledningen til gennemsyn og finder, at det indhold, herunder tekst og billeder, der knytter sig til arbejdsmiljøforhold, opfylder de krav, der følger af arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og gør opmærksom på, at der kan være arbejdsmiljøproblemstillinger og -krav, der ikke er behandlet i vejledningen. Arbejdstilsynet har gennemgået vejledningen i overensstemmelse med regler og praksis pr. december 2020.

Ansvar og pligter i samarbejdet om sikkerhed

Det er arbejdsgivers pligt at sikre, at arbejdet kan udføres uden risiko for tilskadekomst eller sundhedsskadelige belastninger. Når du arbejder hos landmanden og slagteriet, vil der dog være flere forhold, som afhænger af indretningen på stederne. Det gælder særligt tilkørselsforholdene, ramperne og indretningen af arbejdsstederne omkring dem.

Hvis forholdene er mangelfulde, bør arbejdsgiveren henstille til kunden om at få det bragt i orden, men indtil det sker, skal du fortsat kunne arbejde sikkert. Der kan derfor midlertidigt være behov for andre løsninger.

Som chauffør har du også selv et ansvar for din egen og andres sikkerhed i forbindelse med de arbejdsopgaver, du løser. Du kan derfor bruge vejledningen som et supplement til den oplæring og instruktion, du får af din arbejdsgiver. Det er vigtigt, at en risiko, du bliver opmærksom på hos landmanden eller slagteriet, og som kan være farlig for dig selv eller andre, bliver sagt videre til kunden selv eller til din arbejdsgiver. Kontakt din arbejdsgiver, hvis du er i tvivl om, hvad du skal gøre i situationen.

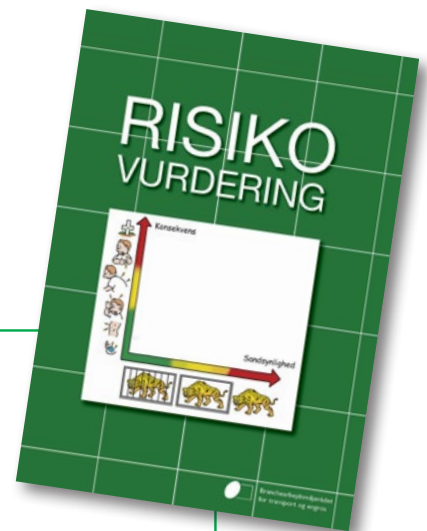
Generelt om praktisk sikkerhed

Når du kører med levende dyr, er der mange ting at være opmærksom på. Denne vejledning koncentrerer sig om de typiske sikkerhedsmæssige situationer, men er ikke udtømmende i forhold til de risici, du kan møde.

Inden du starter en på- eller aflæsning, skal du derfor tage stilling til:

1. Hvad kan gå galt?
2. Hvad gør jeg, for at det ikke skal gå galt?
3. Hvad gør jeg, hvis det går galt alligevel?

Gennemgår du konsekvent disse tre spørgsmål og handler på svarene, minimeres risikoen for, at der går noget galt, og dit arbejdsmiljø er konsekvent i fokus.

Bilens opbygning

Lastbiler, der er opbygget til transport af grise og kreaturer, er forsynet med en læsserampe. Bilens læsserampe er opbygget med en skridsikker plade og en afskærmning på de frie sider, som vender væk fra vognkassen.

Læsseren er fra fabrikanten forsynet med angivelse af maksimale lasteevne - vær opmærksom på ikke at overskride denne.

Når læsserampen betjenes, skal man være opmærksom på faren for klemning, herunder faren for at fødder kommer i klemme under læsserampen, eller at hænder eller arme ikke kommer i klemme mellem læsserampe og vognkasse.

Nogle lastbiler er opbygget i flere etager til transport af grise således, at ét eller to etagedæk kan hejses i vejret og gøre plads til flere grise på lastbilen. Denne type opbygning er forsynet med mekaniske låse, der sikrer, at vogndækkene ikke kan falde ned, hvis hejsesystemet går i stykker. Hejsesystemet må ikke aktiveres, når du befinder dig inde i vognkassen.

Du skal være opmærksom på ikke at gå ind under et hejst vogndæk uden først at have sikret dig, at de mekaniske låse er aktiverede, og at ingen kan aktivere hejsesystemet ved et uheld.

Ved kørsel med fler-etage vogne kan der være et stabilitets-/vægtfordelingsområde, der kan give alvorlige konsekvenser, hvis man ikke er opmærksom på det.

Problemerne kan opstå som følge af "overlæs" på øvre etager ved transporten.

For høj hastighed og/eller hjul, der kommer ud i en blød rabat, kan være årsag til, at lastbilen vælter. Pas på centrifugalkraften i kurver! Det er derfor vigtigt først at køre dækket op, når der skal dyr ind på nedre dæk og ikke før.

Vær også opmærksom på passagemulighed under f.eks. broer, der kan være et problem med flereta-gevogne. Husk at sikre at taget er nede i kørestilling, hvis du kører med lastbil med hævbart tag.

Husk at sikre at taget er nede i kørestilling, hvis du kører med hævbart tag

Dyrs velfærd

Dyr holder afstand

Dyr har et synsfelt, der afhænger af deres arts oprindelse. Kvæg og får har fra urtiden haft behov for at være vagtsomme over for rovdyr og har derfor et synsfelt, der næsten dækker hele horisonten. Kun direkte bagfra er de "blinde". Desuden ser kvæg og får godt på lang afstand. Grise har derimod ikke haft samme behov, da de har været skovdyr, hvorfor deres synsfelt er afgrænset til at se fremad og relativt lidt til siden.

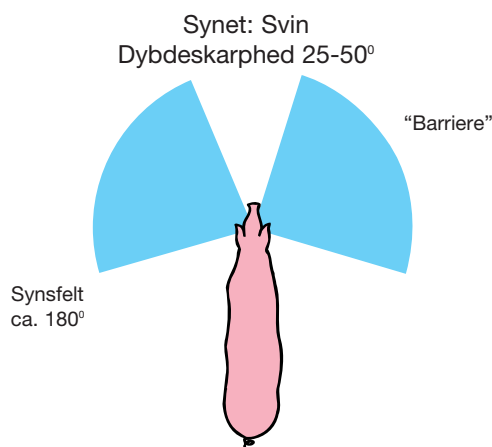
Dyr bevæger sig i forhold til andre dyr og mennesker omkring dem. De vil helst opretholde en vis afstand til mennesker, især mennesker de ikke kender. Denne afstand kaldes flugtafstanden. Hvis man bevæger sig inden for flugtafstanden af et ellers roligt dyr, vil dyret bevæge sig væk og først stoppe op, når flugtafstanden igen er passende.

Flugtafstanden for det enkelte dyr afhænger af, hvor tamt det er. Det kan variere fra ingenting for et meget tamt dyr til ca. 30 m for kvæg, der altid har gået frit. Flugtzonen øges, når dyr er usikre eller ophidsede. Hvis dyrene af en eller anden årsag opfatter, at de ikke kan komme frem, vil de stoppe op i en afstand, der ca. svarer til deres flugtzonen. Kvæg kan opfatte en "mur" eller blindgyde, hvis de ikke kan se vejen foran sig, f.eks. ved et hjørne. Du skal sikre, at der ikke opstår en barriere "mur" foran dyrene, når de drives fremad.

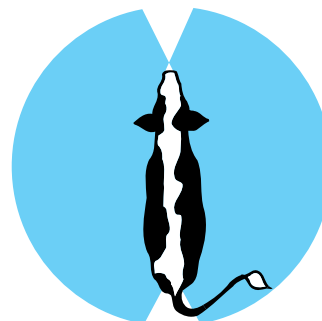
Alle dyr viser aggressivitet i større eller mindre grad, når de sammenblandes med dyr, de ikke kender. Disse forhold må tages i betragtning ved afhentning, transport og aflæsning af dyr. For at undgå at dyrene bliver nervøse og stressede (og dermed vanskeligere at håndtere), bør dyr fra forskellige besætninger eller stier ikke blandes. Disse dyr anbringes besætningsvis/stivis i de forskellige rum, som transportvognen er opdelt i.

Desuden skal tyre eller orner transporteres i separate rum for at mindske aggressiviteten fra disse dyr.

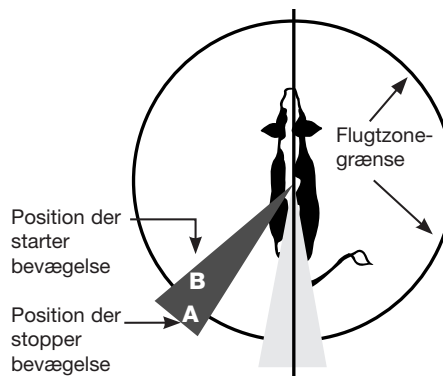
En stille og rolig optræden fra chaufføren vil alt andet lige sikre, at det går lettere med at læsse dyrene.

Synet: Kreaturer/får

Anvendelse af flugtrute

Det er vigtigt, at den person, der driver, står rigtigt i forhold til dyret, og går ind i flugtzone fra den rigtige vinkel for at drive dyret i den ønskede retning. Kommer driveren forfra, vil dyret vende rundt eller undvige, hvis der er plads til det. Kommer driveren derimod skråt bagfra, vil dyret gå frem. Ved drivning af kvæg skal du være forsigtig med ikke at komme for tæt på dyret bagfra, da det da kan sparke bagud.

Bevæg dig i zig-zag, hvis du nødt til at gå bag dyret, så det hele tiden kan opfatte, hvor du er. Husk, at dyret har en "blind vinkel" ret bagud, og hvis du går der, vil dyret hurtigt glemme, at du er der. Det vil derfor stoppe op, blive distraheret af andre indtryk, og kan blive forskrækket, hvis du pludselig viser dig igen eller endda rører ved det for at få gang i fremdriften igen. Et forskrækket dyr er uforudsigeligt og udgør derfor en risiko for sin egen og din sikkerhed.

Lad så vidt muligt dyret gå selv. Når du bruger din egen position på grænsen af dyrets flugtafstand og sørger for at fjerne forhindringer, der gør, at dyret ikke ønsker at bevæge sig fremad, vil der ikke være behov for at presse dyret fysisk eller anvende magt.

Grise er nysgerrige og vil, hvis ikke de skræmmes, undersøge alt. Det betyder, at grise vil ud af stien, når lågen bliver åbnet.

Hvis kvæg "stivner" og ikke vil bevæge sig fremad, kan det hjælpe at drive det rundt i modsat retning, hvis der er plads. Når dyret igen er i bevægelse, vil det kunne drives på rette vej, forudsat at forhindringen, der var årsagen til frysningen, er fjernet.

Flytning set med koens øjne

"Du bliver indfanget, adskilt fra flokken og måske ført i grime, hvad du aldrig har prøvet før. De mennesker, der vil flytte dig, har du måske aldrig set før, luften er fuld af høje, ukendte lyde. Og så er gulvet tilmed glat.

Læg et let pres uden at røre ved dyrene

Dyr kan drives fremad med et let pres på kanten af flugtzone. Du ved, at du er på kanten af zonen, når dyret eller flokken af dyr bevæger sig fremad og væk fra dig, når du går tættere på, mens de stopper op, når du stopper. Der på kanten af flugtzone har du kontrol over fremdriften og kan samtidig undgå, at dyrene sætter i løb og risikerer at skade sig, hinanden eller andre personer i nærheden.

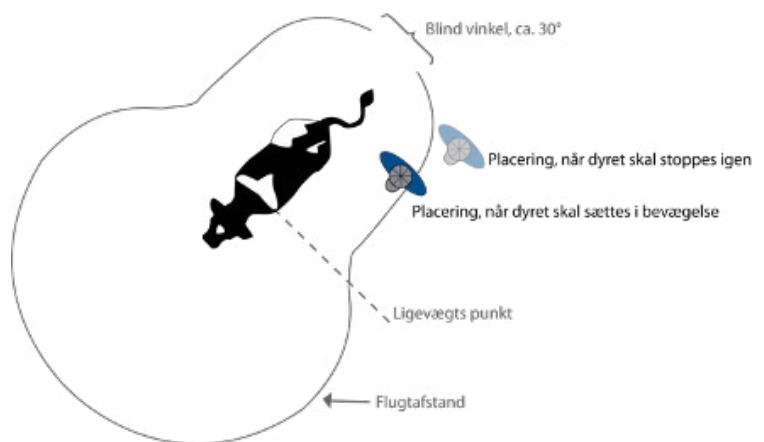
Undgå altid at slå eller sparke ud efter dyr for at få dem til at flytte sig fremad. Selv om det virker effektivt, så giver det på sigt et mere uroligt dyr, og uroen kan også forplante sig til andre dyr i nærheden. Det skaber en markant øget risiko for skader på både dyr og personer. Hvis fremdriften går i stå, så undersøg, om der er noget, der opfattes som en forhindring for dyret og fjern dette. Hvis dyr berøres, skal det altid ske med let hånd, og du skal kunne trække dig hurtigt væk, hvis dyret reagerer uventet på berøringen.

Ved håndtering af dyr er det vigtigt at kende til dyrs adfærd og arbejde i dyrets tempo for at undgå stressede situationer, hvor uønskede situationer opstår. På temasiden omkring dyr findes relevante materialer (herunder illustrative film) både ved håndtering af svin og kvæg.

<https://www.landbrugsinfo.dk/public/1/2/b/mange-arbejdsulykker-med-dyr-li>

Brug af el-drivstav, der giver elektrisk stød, skal så vidt muligt undgås. Der er fra mange slagterier krav om, at man ikke må anvende el-drivere på grise i forbindelse med transport til deres slagterier. Derfor anvendes de sjældent.

Under alle omstændigheder må sådanne apparater kun anvendes på voksent kvæg og voksne grise, der ikke vil bevæge sig, og kun når der er plads til, at de kan bevæge sig fremad. Der er detaljerede regler for anvendelsen i særlige situationer.

På- og aflæsning af dyr

Da det ofte er din opgave at drive dyrene frem og ind i lastbilen, er det vigtigt, at du kender proceduren. Det er heller ikke altid, at der er hjælp til rådighed ved inddrivning og læsning af dyrene.

Ved læsning af grise anvendes normalt et bræt eller en plade som drivmiddel, der har til formål at lede dyrene i den ønskede retning. Drivmiddel i form af sorte drivplader eller -bat giver den bedste effekt, da de skaber en synlig barriere/forhindring for dyrene, så de vælger at gå væk fra den og ikke imod den.

Det kan dog være belastende for driveren at holde på en tung drivplade, så den bør laves af så let et materiale som muligt, f.eks. plast eventuelt med støttehjul.

For at skåne driverens knæ mest muligt kan det anbefales at anvende knæbeskyttere, da drivpladen ofte vil støde mod driverens knæ.

Ved brug af drivbræt under drivning af grise skal brættet holdes så tæt på gulvet som muligt for at undgå, at grisen kan få tryk ind under brættet og skubbe dette op i driverens ansigt.

Støj

Du skal så vidt mulig undgå at lave unødig støj, da dette vil påvirke dyrenes fremfærd. Høresansen er relativ ens for de forskellige dyrearter, og de vil alle reagere ved uvant støj. Især pludselig støj som

metallåge mod væg eller klove mod alugulv vil få dyrene til at stoppe og tøve med at gå frem.

Fra stald til bil

Dyrene reagerer forskelligt ved stigning og fald på ramper. Fælles for alle dyr er, at de bliver nervøse, hvis de ikke kan stå fast. Det er derfor vigtigt, at glatte gulve og ramper undgås. Gulv, ramper og læssebagsmæk bør være rengjorte og tørre, så dyrene ikke bliver unødvendigt nervøse, så fremdriften af dyrene vanskeliggøres. Det kan aftales med landmanden, at der står savsmuld eller barkflis til at strø ud på rampen.

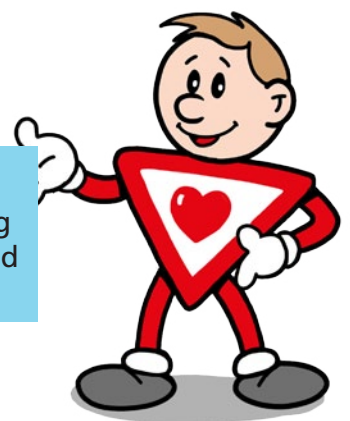
Kvæg og får accepterer større stigning og fald på ramper (op til 25%) end grise, der foretrækker at gå på en plan eller let stigende flade. Du skal ved læsning af grise være opmærksom på, at læssebagsmækken ikke stilles med for stor hældning (max. 10%) i forhold til gulvet.

De fleste dyr har en stærk følgeadfærd, der gør, at når man får ét dyr til at gå frem, følger de andre som regel med. Drivning skal udnytte dyrenes adfærd med tanke på flugtsoner og skal principielt foregå ved at drive bag på dyrene.

Grise er mest trygge, når de er sammen med flokken. En relativ bredere drivgang er effektiv til grise, selv om det gør det muligt for dyrene at vende om.

VIGTIGT!
Dæmp stemmen og
behandl dyrene med
tålmodighed

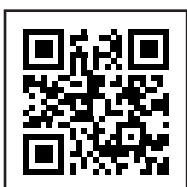
Grisenes vej gennem stalde og gange hen mod udleveringsrampen og lastbilen skal være så "kedelig" som muligt, så deres nysgerrighed ikke vækkes. Vækkes nysgerrigheden stopper grisene op for at undersøge. Herved risikeres, at hele flokken stopper op, og måske begynder at vende om. Dermed opstår et mindre kaos, og personer i drivgangen risikerer at blive væltet omkuld. Mange personulykker sker ved håndtering af større dyr. For at øge effektiviteten og reducere risikoen for personulykker, er det vigtigt at kende dyrs adfærd og arbejde med dyrene i stedet for imod dem.

Udnyt grisenes naturlige adfærd under drivning - væk hverken grisenes nysgerrighed eller frygt

1. Hav god tid - stressede grise er svære at drive og frygt kan få grisene til at stoppe op eller helt vende om.
2. Brug drivbrædder og drivstave, der er egnede til formålet.
3. Benyt **ikke** koste og skovle som drivredskaber. Man risikerer hårdhændet behandling og dermed skabes uro og frygt i flokken. Det gør flokken vanskeligere at styre.
4. Tænd lys, hvor grisene skal hen. Grisene foretrækker at bevæge sig fra mørke mod lysere områder.
5. Fjernbetjen port/dør, så man ikke skal igennem flokken for at åbne døre.
6. Gør drivgange "uinteressante" uden højdeforskelle. Rod, revner og riste på tværs vækker grisenes nysgerrighed.
8. Aflænd åbne stiadskillelser undervejs.
9. Afskærm rampen for modvind. Grise bryder sig ikke om modvind. Etabler eventuelt reversibel ventilation.
10. For at lette drivning omkring hjørner kan man eventuelt sætte et spejl eller en blankpoleret stålblade op.

På landsbrugsinfo.dk findes relevant materiale og små film om drivning af grise, det er dog grise på friland, men principperne er de samme.

Skann kode og se

Ved læsning af grise er disse ofte anbragt i et udleveringsrum. Du skal selv drive dem videre ud til lastbilen og læsse dem derfra. Du skal være meget opmærksom på de forhold, der er i udleveringsrummene, da gulvet kan være meget glat, og du let kan miste fodfæste, hvis en gris f.eks. skulle rende ind i dig.

Desuden kan lysforholdene i udleveringsrummene være meget dårlige. Ved transport af grise vil det ofte lette drivningen at reducere gruppestørrelsen, så der er færre grise at holde styr på.

Tag kontakt til din arbejdsgiver, hvis der er behov for en dialog med landsmanden om forholdene på stedet.

Hvis der transporteres grise i anhængere, foregår tømning på slagteriet normalt direkte fra anhængerens, og forvognen tømmes ofte også via anhængerens. I dette tilfælde skal du være opmærksom på, at tømning fra forvognen via anhængerens kan blive vanskeliggjort, da der kan forekomme problemer med skiftende lys og lignende.

Disse forhold kan give uro blandt grisene og dermed vanskeliggøre aflæsningen. Mange dyr er bange for at gå ind i et mørkt rum, hvorfor det anbefales at sikre et godt lys i vognen.

Sollys er ikke nok, og skarpt blændende sollys vil kunne have modsat effekt og få grise til at vende om.

Udlevering af dyr til slagteri og eksport – gode råd til landmanden

De fysiske forhold omkring udleveringsrum og ramper har stor betydning for smidig læsning og dyrevelfærd. En del ældre ramper på gårdene er ofte for stejle, da grisene de senere år er blevet meget større, og bilerne er lavere for at kunne have tre lag. Det er derfor vigtigt, at der er en god dialog mellem landmand og transportvirksomhed. Det har både betydning for chaufførernes sikkerhed, dyrevelfærd og landmændenes økonomi.

En god rampe skal være som en tresporet motorvej. Så kan de, der vil overhale, gøre det.

Udleveringsrum

Sørg for, at der er rigtig god plads til de grise, der skal være i udleveringsrummet.

Indret det gerne med god mulighed for adskillelse i hold, så det er muligt at drive et passende antal grise ad gangen ud til lastbilen. Mange låger til adskillelse og dannelse af drivveje gør det også nemmere at adskille i hold på ca. 15 grise, ligesom det er nemmere at adskille eventuelt ikke transportegnede dyr.

Brede døre fra stald til udleveringsrum gør det nemmere at drive grisene ind i udleveringsrummet,

ligesom brede døre fra udleveringsrum til udleveringsrampen og lastbilen også gør det nemmere.

Husk at faste dyrene op til udlevering

- Nemmere rengøring efterfølgende
- Mindre glat da der er mindre gødning på underlaget.

Fastholdelse af døre

Sørg for, at dørene er godt sikrede, for at undgå

- at de ikke lukker under arbejdsgangen
- at de ikke står og klapper og afgiver forstyrrende støj for grisene.

Udleveringsrampe

En kort vandret rampe er det bedste, så grisene hverken skal gå skråt op eller ned ved udgang fra udleveringsrum. Den skal blot være lang nok til, at læsserampen fra lastbilen netop får det rette overlap til rampen fra stalden.

Det er også en god idé at strø savsmuld eller barkflis ud på ramperne, så støjen minimeres, når grisene passerer rampen.

God belysning

Hav godt med lys ved døren ud til rampen, da grisene vil søge mod lys:

- Mørke vil besværliggøre arbejdet
- Opsæt godt med lys
- Lastbilen skal også have godt med lys

Ventilation

Sørg for, at ventilation kan vendes, så der ikke kommer udefrakommende blæst mod dyrene, når døre/porte åbnes. Chaufføren skal nemt kunne betjene denne – angivet præcist på panel, så der aldrig er tvivl.

Afskærmet udleveringsforhold

Det er en god idé, hvis lastbilen kan bakkes helt hen til porten til udleveringsrummet. Det gør, at der kan bakkes helt til udleveringsrummet, så grisene ikke udsættes for f.eks. skarp solskin, blæst, regn, sne eller kulde. Afskærmning i siderne ved rampen (og eventuel overdækket) forhindrer skræmte dyr og fremmer fremdrift.

Gode adgangsveje og vaskeforhold for chaufføren

- Mulighed for vask af støvler - for at undgå smit-tespredning - placeres i venstre side, hvor chaufføren går ud af førerhuset, når der er bakket til.
- En trappe med adgang til porten, så chaufføren har nem og sikker adgang til stalden og ikke skal kante sig langs lastbilen.

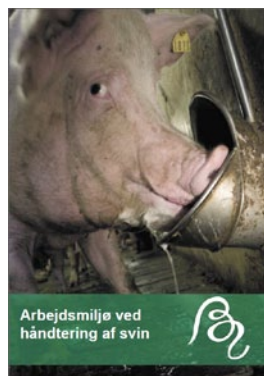
- Ved siden af vandhanen, hvor chaufføren kan vaske sine støvler, kan der også etableres udtræk til højtryksrensning, så det er nemt at rengøre rampe m.m.

Denne side er skrevet i samarbejde med Branchearbejdsmiljøudvalget jord til bord.

Se mere

BAU jord til bord

- Arbejdsmiljø ved håndtering af svin.
- Arbejdsmiljø ved håndtering af kvæg.

Rengøring og desinfektion af materiel

Der er krav om, at transportvogne er rengjorte og desinficerede efter hver aflæsning, samt at der føres logbog over vask og desinfektion. For transportvogne, der har været udenlands, gælder, at de skal rengøres og desinficeres ved grænsen for at forhindre smitte fra udlandet. Vær også opmærksom på de særlige krav, der stilles for at undgå smitte, f.eks. fra mund- og klovsyge.

Det er arbejdsgiverens ansvar, at arbejdet med kemiske stoffer og materialer foregår sikkert og forsvarligt, så der ikke sker unødigt påvirkning. Start med at:

- vurdere kemiske risici
- instruere og oplære samt efterfølgende føre tilsyn.

Vurdering af kemiske risici er en del af virksomhedens APV-arbejde, og arbejdsmiljøorganisationen skal derfor inddrages, som ved den almindelige APV. Virksomheden skal dokumentere, at man har gennemført risikovurderingen.

Med udgangspunkt i vurderingen af kemiske risici og sikkerhedsdatabladene skal de ansatte instrueres i arbejdet med de kemiske produkter, eller hvor der kan ske udsættelse for kemi. Det kan være en god idé at hænge instruktionen op de relevante steder.

Efter rengøring af bilen er der flere muligheder for desinfektion. Det kan bl.a. være en korttidsvirkende metode, hvor der anvendes stærkere brugskoncentrationer eller en langtidsvirkende, hvor der bruges svagere brugskoncentrationer. Ved begge metoder anvendes der stærke alkaliske sæber, som lægges ud i bilen f.eks. ved hjælp af lavtryksrensere, og efter ca. 10 minutter skylles af med vandslange. Ved den langtidsvirkende metode skal der derefter spredes smuld ud i bunden af bilen. Vær meget påpasselig ved brug af alkaliske sæber, da selv fortyndede opløsninger kan virke stærkt irriterende eller ætsende for hud, øjne og slimhinder og kan give langsomt helende sår. Hvis du skulle få noget på huden, skal du straks skylle efter med vand.

Du skal også være opmærksom på den mærkning, der findes på de rengøringsmidler, du bruger, og følge den instruktion, du har fået af din arbejdsgiver.

Hvis der skulle komme noget i øjnene, skal der straks skylles efter med vand.

En væsentlig ulempe ved anvendelse af højtryksrensere med et vandtryk på 100 bar er dannelsen af meget kraftige aerosoler bestående af væsketåger med dråber, der er så små, at de dels ved indånding kan trænge helt ned i lungerne, dels

kan holde sig svævende i luften i længere tid og derved spredes over længere afstande. Ved brug af højtryk er det ikke kun vand, der hvirvles op i små dråber, men også rengøringsmidlet, snavs og sygdomskim. Dette kan give stærk irritation af lungerne.

Ved arbejde med rensere bør du stille dig således, at vinden ikke blæser vanddampene og sprøjt over mod dig selv.

Der skal altid anvendes egnet åndedrætsværn ved arbejde over 2,5 MPa (25 bar). Ved arbejde under 2,5 MPa (25 bar), og hvis der er forværende faktorer såsom kemikalier, der er sundhedsskadelige ved indånding, mikroorganismer eller rester af organisk oprindelse til stede, skal de ansatte anvende egnede åndedrætsværn.

Åndedrætsværnet skal være med minimum et P2-filter, som beskytter både mod faste partikler og væskeformige aerosoler.

Der skal anvendes øjenværn til beskyttelse mod aerosoler og væskedråber, hvis åndedrætsværnet ikke dækker øjnene.

Se mere

- At-vejledning D.5.4 om åndedrætsværn

Personlige værnemidler

Du skal normalt anvende kedeldragt eller anden overtræksdragt, der beskytter mod tilsmudsning og bakterier samt skridsikre sko/-støvler med sikkerhedskappe ved inddrivning, på- og aflæsning af dyr, da der er stor risiko for, at et dyr kan træde dig over fødderne og for at modvirke eventuel klemning under læsserampe.

Hertil kommer handsker, øjenværn, knæbeskyttere og åndedrætsværn efter behov. Du skal anvende overtræksdragter, gummistøvler, vandtætte handsker, åndedrætsværn og eventuelt øjenværn ved desinfektion.

Arbejdshygiejne

Arbejde med transport af levende dyr giver en risiko for at komme i tæt kontakt med mange typer bakterier og virus. Det er meget vigtigt, at arbejds-hygienen udføres så grundigt som muligt. Du skal derfor have mulighed for at rengøre dine hænder, inden du sætter dig ind i bilen. Det nedsætter også risikoen for at overføre smitte fra én besætning til en anden. Ligeledes formindsker det muligheden for, at f.eks. din familie og dine kolleger udsættes for bakterier og virus.

Inden du f.eks. spiser frokost, er det vigtigt, at du rengør dine hænder. Du bør også tage den kedeldragt eller lignende, som du arbejder i, af, mens du spiser, da der er mange bakterier gemt i tøjet. Maden bør heller ikke indtages i nærheden af, hvor bakterier fra dyr og stalde kan tænkes at forekomme, derfor heller ikke i førerhuset. Ligeledes skal du rengøre dine sko/støvler, og det samme med eventuel gummimåtte i førerhuset, hver gang du rengør og desinficerer materiellet.

De senere år har der været meget fokus på husdyr-MRSA, og BAU transport og engros har i samarbejde med Statens Serum Institut og Arbejdstilsynet udarbejdet et faktaark om hygiejne, som kan ses på de følgende sider. Faktaarket giver også inspiration til forebyggelse af smitte fra andre bakterier og virus.

Husdyr-MRSA i transportbranchen

Fakta-arket er udarbejdet i samarbejde med Statens Seruminstitut (SSI) og Arbejdstilsynet.

Når du transporterer grise fra en besætning med husdyr-MRSA, risikerer du at blive forurenset med husdyr-MRSA i næsen og på huden.

Husdyr-MRSA kan spredes fra person til person, men det sker først og fremmest ved tæt kontakt. Det vil sige til dem, man bor sammen med. Risiko for at sprede bakterien til andre ved almindelig social omgang er meget lille.

Bakterierne kan sidde på støv, så der vil være flest i en stald med megen støv – færre udendørs. Det vil i praksis ikke være muligt at undgå bakterier i et førerhus, men hold det så rent som muligt.

MRSA overføres hovedsagelig med hænderne, derfor er god håndhygiejne vigtig.

Husdyr-MRSA er et arbejdsmiljøproblem for dem, der arbejder med levende grise (besætninger, chauffører, slagteriarbejdere o.l.).

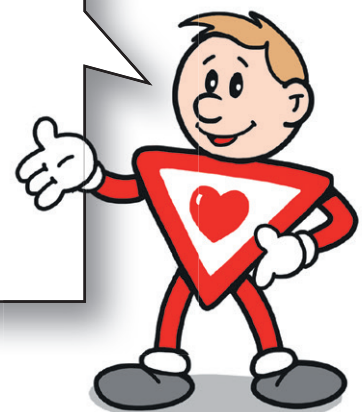
Den vigtigste håndtering af husdyr-MRSA er i videst muligt omfang at forhindre, at smitte bringes videre til ens husstand og andre personer i øvrigt. Her er det helt centralt at sikre et højt hygiejneniveau, når du er færdig med dit arbejde.

Arbejdstilsynets krav

- Informer de ansatte om de særlige smitterisici, der kan være forbundet med arbejdet
- Instruer om hygiejne forholdsregler
- Sørg for at udarbejde APV, hvori beskrives særlige smitterisici, og om hvordan man forebygger smitte
- Arbejdstøj, der skal beskytte mod særlige risici, du kan blive udsat for i dit arbejde, er et personligt værnemiddel.

Vask eller desinficer* så vidt muligt hænder, efter du har håndteret grise – altid inden du går op i førerhuset, spiser, ryger eller går på toilettet.

Høj hygiejne kan nedsætte smitten fra arbejdet til hjemmet

Når du transporterer grise, bør de daglige rutiner indrettes, så der overføres mindst mulig smitte fra grise til det omliggende samfund - herunder ens husstand.

I løbet af arbejdsdagen skal du undgå forurening af førerhuset

1. Inden du har kontakt med grise, tager du en engang-overtræksdragt på. Materialet skal være væskeafvisende.
2. Efter kontakt med grise og inden du sætter dig ind i førerhuset igen, tager du overtræksdragten af og kasserer den. Affald opbevares i en lukket plastpose.
3. Vask eller desinficer* så vidt muligt hænder efter du har håndteret grise – altid inden du går op i førerhuset, spiser, ryger eller går på toilettet.
4. Undgå så vidt muligt berøring af næsen før dine hænder er desinficeret.
5. Tag ikke handsker, gummistøvler og affald med ind i førerhuset.
6. Lad din mobil blive i førerhuset.

Når du får fri, skal du undgå at tage MRSA med hjem

1. Skift tøj - det skal sikres, at arbejdstøjet ikke forurener privat tøj og omgivelserne med støv. Undgå derfor at ryste tøjet – læg det i en plasticpose, hvis det ikke vaskes med det samme.
2. Tag et brusebad.
3. Arbejdstøjet må ikke vaskes med andet tøj. Vasketemperatur på mindst 60 grader. Aftør låge og omgivelser med rengøringsmiddel efter tøjet er anbragt i maskinen.
4. Vask hænderne eller desinficer* umiddelbart efter kontakt med det snavsede tøj.
5. Vær også opmærksom på mobiltelefoner og pc'er, som deles med andre husstandsmedlemmer.

Hvad er stafylokokker

Stafylokokker er bakterier, der findes meget udbredt hos mennesker, hos nogle dyr og i omgivelserne. Omkring halvdelen af alle mennesker bærer stafylokokker i næsen eller på huden. En rask person, der bærer på en stafylokok, har lille risiko for at blive alvorligt syg. Bakterien kan typisk give anledning til betændelse i sår eller bylder. Ved hospitalsindlæggelse og operation er stafylokokker den hyppigste årsag til betændelse i operationssåret.

Hvad er MRSA

MRSA er stafylokokker, der er resistente (modstandsdygtige) over for almindelig stafylokok-penicillin. Et af disse antibiotika er Methicillin, og heraf navnet MRSA (Methicillin Resistente Staphylococcus Aureus). MRSA er som udgangspunkt ikke anderledes end de almindelige stafylokokker, men ved betændelse og andre infektioner skal man behandles med et special antibiotika.

Hvad er husdyr-MRSA

I besætninger kan der optræde en speciel husdyrs-relateret MRSA type, kaldet CC 398. Mange besætninger er smittet med husdyr-MRSA, men ikke alle besætningsejere ved, om de har MRSA i deres besætning. Smitte med husdyr-MRSA mellem besætninger sker hovedsagelig ved indkøb af smittede grise, men personer, der er bærere af husdyr-MRSA, kan formentlig også medbringe smitten.

Hånddesinfektion

* Sprit til hånddesinfektion skal indeholde Ethanol 70-85% og være tilsat et hudplejemiddel f.eks. glycerol – dine hænder skal være synligt rene og tørre før man kan bruge sprit. Der skal anvendes mindst 2 ml sprit, så huden kan holdes fugtige i 30 sekunder. Spritten indgrides til huden er tør.

Hvis hænderne er snavsede, skal de vaskes med vand og sæbe, og huden skal være tør, før man desinficerer. Alternativt kan der anvendes handsker, så man undgår snavs på hænderne.

Jeg har fået konstateret MRSA – hvad så?

Risikoen, for at du bliver syg, er lille, men du skal være opmærksom - især på sår, som ikke vil hele. Hvis du bliver syg, skal du oplyse til din læge om, at du arbejder med levende grise, så du kan få et virksomt antibiotikum.

Alle, der har MRSA, vil få et personligt kort fra sundhedsmyndighederne, som kan vises ved henvendelse til læge og/eller sygehus. Dette vil sikre, at man altid får den rette behandling.

Hvis man ikke har regelmæssigt kontakt med levende grise, taber de fleste MRSA spontant efter nogle dage, man bliver dog ikke immun over for MRSA. Hvis du helt stopper med at arbejde med grise og stadig er bærer, kan du gennemgå en 5 dages behandling, der fjerner MRSA. Men personer, der dagligt udsættes for smitte, skal normalt ikke i behandling for at fjerne MRSA, da de vil blive smittet igen og igen.

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at din egen husstand undersøges. Husstandsmedlem-

mer, der får konstateret MRSA, som ikke jævnligt har kontakt med grise, kan gennemgå en 5 dages behandling for at blive MRSA fri. Specielt for gravide anbefales, at de undersøges ved første henvendelse til sundhedsvæsenet og igen 4 uger før, de er planlagt til at føde. Samtidig med den sidste undersøgelse anbefaler Sundhedsstyrelsen, at de ophører med kontakt til grise, og evt. gennemgår 5 dages behandlingen for at blive MRSA fri.

Det skal understreges, at der ikke er restriktioner på deltagelse i sociale aktiviteter af enhver art, herunder fødselsforberedelser for gravide. Du og din familie kan deltage i alt det, I plejer at deltage i.

Kan man rense en besætning for husdyr-MRSA?

Med den viden, der er i dag, vil det formentlig være overordentligt svært at rense en besætning helt for husdyr-MRSA, ligesom det er usikkert, om den ny besætning er smittefri.

Ønsker du mere information?

Har du behov for mere information kan der på mange hjemmesider hente yderligere oplysninger:

- Rådgivningstjenesten for husdyr-MRSA, Statens Serum Institut: www.SSI.dk
Her kan du printe en række gode faktaark om bl.a. korrekt håndhygiejne
- Videncenter for Svineproduktion: www.svineproduktion.dk
- Sundhedsstyrelsen: www.SST.dk
- Fødevarestyrelsen: www.FVST.dk
- Arbejdstilsynet: www.AT.dk

Uddannelse

AMU's grunduddannelse

EU har fastsat regler for dyretransport, der gælder for samtlige medlemsstater. Herunder regler om obligatorisk uddannelse.

Alle, der håndterer dyr i forbindelse med transport, skal have gennemført del 1 (grunduddannelsen) af AMU's uddannelse i transport af dyr eller et andet grundkursus i transport af dyr, der er godkendt af Fødevarestyrelsen.

Chauffører og ledsagere på køretøjer, der transporterer heste, kvæg, får, geder, svin eller fjerkræ, skal have erhvervet et kompetencebevis i transport af dyr.

Dette kræver, at man udover del 1 (grunduddannelsen) også gennemfører og består del 2 (kompetencebevisuddannelsen) af AMU's uddannelse i transport af dyr. Her kan der vælges mellem uddannelse i transport af alle dyrearter eller afkortede kurser i transport af heste eller får og geder.

Kurserne afsluttes med en test samt udstedelse af certifikat, som du skal medbringe under transporten. Kurserne skal være gennemført inden første arbejdsdag.

Statens Serum Institut (SSI)

Lad MRSA blive i stalden

Der er krav om, at personer, der arbejder med levende grise, skal gennemgå et obligatorisk hygiejnekursus. Kurset gennemgår den nødvendige viden om korrekte hygiejniske metoder, sådan at man kan undgå at tage husdyr-MRSA med ud fra stalden og ud i samfundet. Kurset giver også viden om, hvordan man forholder sig, hvis man bliver smittet med husdyr MRSA – både i hverdagen og hvis man selv eller en fra husstand kommer i kontakt med sundhedsvæsenet.

Kurset skal gennemføres indenfor de første 1 måneder fra ansættelse i besætningen og besæt-

ningsejer er ansvarlig for at medarbejdere får gennemført kurset. Kurset er gratis og stilles til rådighed som et e-læringsprogram på ca. 1½ time. Kurset er tilgængeligt på både på dansk og engelsk. Kurset er online og afsluttes med et personligt kursusbevis.

Kurset udbydes af Rådgivningstjenesten for husdyr-MRSA, Statens Serum Institut, og kan findes på hjemmesiden. Ud over kurset er der også en række relevante materialer.

Se mere

www.tur.dk

www.foedevarestyrelsen.dk

www.ssi.dk

Adresser

Branchevejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem egen organisation eller downloades fra www.bautransport.dk

Fællessekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Arbejdsgiversekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstilsynet

Lanskronagade 33
2100 København Ø
Tlf.: 70 12 12 88
www.at.dk

Arbejdsledersekretariatet

Vermlandsgade 65
2300 København S
Tlf.: 32 83 32 83

Branchearbejdsmiljøudvalget for transport og engros

www.bautransport.dk

